

Studier Kritiker och Notiser.

Literär Tidning.

N° 6.

Lördagen den 11 Februari

1843.

"Latinska poesien i våra dagar."

Försök att möjliggöra det omöjliga.

(Slut fr. N° 5.)

Granskningen af grunderna för Rec:s påstående, att ingen kan vara poet utan på sitt modersmål, har i det föregående lemnat latinska poesien möjlighet beroende af swaret på den slutliga frågan, om ämnen numera finnas, som på latin kunna behandlas; om ett behandlingsfätt är tänkbart, som i den antika formen kan finna medel att uppfylla poesien väsendtliga fordringar. Ett nekande swar på denna fråga stöder Rec. hufwudsakligen på twenne skäl; det ena, att "poesien oöfvervinneliga element är den tid i hwilken wi lesa, den luft wi andas;" och det andra, att denna tid, romantiskens, är en så skärande contrast till klassiciteten, att skalden icke kan dikta på latin, utan att antingen tvingas till "en mot poesien natur stridande dubbelhet," eller också "inskränka sig till en slafwift härmning af Antikens både werldsåfigt och uttrycksfätt." Någon ringa invändning torde kunna göras mot giltigheten af dessa grunder.

Poesiens element är icke uteslutande den tid i hwilken wi lesa, icke uteslutande "den luft wi andas." Det låter wäl i allmänhet säga sig, att menniskan är ett barn af sin tid, att tidens bildning med tusende trädar binder henne wid tidehwarfwets och nationens egendomlighet, så att hon i sed, handling och tänkesätt lika nödwändigt bärer dragen af denna egendomlighet, som hennes fysiska uttryck röjer spåren af släktens och klimatets inwerken. Men Snillet utgör till någon del ett lysande undantag från denna regel; i annat fall kunde det icke uppfylla sin kallelse, att föregå sin tid och lysa henne fram på bildningens väg. Tidens bildning har inga gränser att utstaka för snillet werksamhet, inga band att lägga på dess fritt ska-

pande förmåga. Denna bildning utgör blott utgångspunkten för nya skapelser, blott jordmånen, hwari Snillet planterar för sitt och kommande tidehwarf; men fruktens natur beror af utsädet, och detta hämtas icke ur "den luft wi andas," men ur de regioner, der ideerna hafwa sitt urhem. Snilletts pligt att gifwa mera, än det af sin tid mottager, låter endast förena sig med rättigheten och förmågan, att tillgå rikare skatter, än som för wanliga blickar äro till finnandes uti "den tid i hwilken wi lesa." Tiden kan hafwa många olika drag i sin uppsyn; många windkast kunna jaga wågorna på tidens ström. Men skalden sjunger icke i chor med dessa dagens lätta windar; hans lyra är icke eolscharpan i stundens werlande lustdrag; han målar icke swallningen af de wågor, som i ett närvarande ögonblick uppkasta sin yrande skum. Sann poesie skall låta sanningen i skönhetens gestalt uppstiga ur hafwets stöte, hon skall blotta det ewigas pulsflag genom tiden, hon skall för omedelbar åfsädning framställa det oförgångliga, som utgör de skiftande gestalternas innersta wäsende. Den sköna konsten, filosofien, historien, gifwa åt sanningen form och werklighet — i skön bild — i begripen tanke — i sedlig handling. Om häraf å ena sidan inses det höga och allwarliga i konstens ändamål, då hon utgår på ingenting mindre, än att deltaga i utförandet af ideernas ewiga trilogi, så inses det å den andra, att hon nedstiger från sitt höga allwar och går utom sitt "element" i samma stund han lemnar ur sigte sin ideala natur, och gifwer sig af med teckningen af tidsbilder, som blott utgöra det förswinnande skummet på tidens ström. Den poesie, som ligger i en dylig teckning, dör bort med den förgångelse, hwari hon lesat. Härmed är dock icke sagdt, att poesien ej kan behandla hwilka ämnen som helst. Det beror mindre på hwad ämnet är, än hwad konsten gör det till, och för denna åtgärd

är ingen fälla så liten, att hon icke kan återspegla en fjerna, ingen minut så försvinnande, att han icke kan rymma en ewighet. "Götterfunken aus dem Staub zu schlagen"*) är Snillet's anborna förmåga, hwars saknad icke kan ersättas af Talentens behändighet att ordna "stofvet" i sirliga skepnader, wunne än dessa bifall af sin tids conventionela tycke. Ett sådant tycke har en öfvergång; det öfverwinnes. Men will poesien finna ett "öfverwinnelement," så skall hon mindre fråga efter "den tid i hwilken wi lefwa," än det som lefwer i tiden, det ewiga, som aldrig bör, det i lifwet och naturen wäsendtliga. Ju renare konsten återgifwer denna wäsendtlighet, ju mer höjer hon sig till allmänt mencklig betydelse, och blir af en wiß tids, egendomlighet oberoende; men desto säkrare går hon äfwen, att till samtidens wunna berömmelse lägga bifallet af alla kommande tidehwarf. Men eger nu skalden förmågan, att inse och framställa det i tingen wäsendtliga, så eger han med detsamma förmågan, att gå utöfwer det omedelbart gifna, emedan wäsendtligen icke ligger uti detta, såsom sådant, ehwad det är natur, eller innehållet af gängbar mening och tänkesätt. Skalden synes dertföre icke nödwändigt vara begränsad af sin egen tid. Den snillet's blick, hwarmed denna tid genomskådas, behöfwer icke nödwändigt vara slö, då den riktas ut öfwer framfarna dagar. Twärtom kan det hända, att en försluten tids poetiska halt wida lättare aflöjar sig, än samtidens, ty det händer, att wisfa föremål, endast på tillbörligt afstånd kunna ses i sin rätta dager; det händer, att tidens ström, der han brusar förbi din fot, framhwälfwer så mycket grummel, att blicken måste följa honom till fjerran trakter, om du will skåda det klarnade lugn, som redan laggt sin spegel för en rik och omwerlande tasla, hwars blånande ram hänger wid himmelens rand. Det är för skalden en tasla att se, en tasla att måla. Han skall kunna uppstriga till en höjd, der han äfwen lifwet och historien har en widsträcktare utsigt, än de prosaiska naturer, som äro bundna i den närwarande stundens tränga bojar. Ingen tid är så aflägsen, att hon icke i diktens reflexions-spegel kan återgifwas. Gäller detta i allmänhet, så bör den poetiska förmågan, i förening med en genomstudier wunnen bekantskap med det antika lifwet i alla dess former, icke finna sig förhindrad, att behandla antika ämnen, hwarwid dessas mösliga olifhet med en

*) Uttrande af Schiller.

närwarande tids åsigter icke medförer nödwändigheten, att i behandlingen inlägga en för antiken främmande localfärg. Antikens mythologie och egna naturbeträktelse innehåller en af antikens egna konstnärer icke uttömd rikedom af poetiska motiver, hwilkas snillrika behandling således icke nödwändigt behöfwer nedlåta sig till en slafwiff härmning. Thorwaldsen har huggit många sköna bewis på denna sanning. Skall poeten nödwändigt tåga, när marmorn talar? Skall poeten icke kunna taga ett steg på classisk jord, utan att trampa i andras fotspår och öka antalet af de imitatores, som med skäl fallas servum pecus? Han borde kunna det.

Men låt vara att han icke kan; låt vara att han måste blifwa hemma i sin egen tid, låt vara att romantikens barn icke kunna löslita sig från romantikens anda; det bör då närmare besinnas, om latiniska poesien ens i detta fall blir en omöjlighet; det bör besinnas, om "contrasten" mellan classicitet och romantik werkligen är så stor och "skärande," att romantiskt innehåll i allmänhet är oförenligt med antik form; det bör besinnas, om de ej kunna ingå en förening, som ej med skäl kan uppbara bekyllningen för "dubbelhet och återhåll." För att finna ett swar på denna fråga, låtom oss tillse, hwar i contrasten egentligen ligger, och huru stor den i sjelfwa werket kan vara.

Till en början torde det få antagas vara konstens problem, att på åskådningens wäg försona motsatsen mellan det öfwersinliga och det sinliga, mellan ande och natur. Antiken löser detta problem på ett sätt, romantiken på ett annat. Antiken finner försoningen genom att sänka anden till naturen; romantiken söker den genom att höja naturen till ande. Den förra uppgiften är tydligen lättare, hwarföre också antiken på sin wäg hunnit en fullkomlighet, som romantiken på sin icke hunnit så nära; ty den förra åtnöjer sig med ett absolut uppnående af en ändelig storhet, den sednare närmar sig allt mer en oändlig. Den försoning, som här i en högre mening skall realiseras, är i antiken, på en lägre grad, gifwen såsom factum. Tanke och åskådning, det inre och yttre, framstå der utan fientlig motsats, och samna hwarandra i fullkomlig harmonie. En glad ande mottager intrycket af den yttre werlden, utan mistroende till dess realitet, och återgifwer det med den fulla tillförsigthen, att det innehåller allt, hwarom frågan kan vara, ingenting mer och ingenting mindre, än sanningens egen synliga uppenbarelse. Följden af detta ofskuldens och

den harmlösa glädjens förhållande mellan anden och naturen, är en konstfulländning, hwari innehållet, utan störande öfverflög, finner i formen sitt fulla uttryck, ty anden är sig icke medveten af något innehåll, som af formen ej fullkomligt kan omslutas. Allt utlägges i sinlig klarhet, emedan sinlig klarhet är allt. Skalden har ingenting att säga, som icke går jemnt upp i den objectiva skildringen, och han begär icke, att läsaren skall i de framsatta föremålen se något annat eller mera, än hvad de naturligen äro; på dessa hänvisar han, men icke på sig sjelf. Sin egen känsla håller han icke fram; der hon finnes, är hon för det mesta omärklig, såsom bundet värme; hon vill, såsom en ädel metall, sökas på djupet. Värman stiger aldrig öfver en lagom temperatur, och inspirationen störrer icke den lugna sansens säkra hållning. Deraf detta sublima lugn, som utbreder sig öfver antikens verk, detta lugn genom jemnigt och frid, icke genom död och stillastående; deraf denna enhet, genom harmonie, icke genom enformighet. Skönhetsens hwila är ännu icke störd af en öfverjordisk aning. Dgat är blindt i den antika statuen. Andens högre anspråk hafwa ännu icke waknat.

Men de wakna. Anden går ned i sitt eget djup, och finner en oändlighet, mot hwilken den yttre världen förlorar sin betydelse, och nedsjunker till en underordnad plats. Till denna återgång inom sig sjelf — hvarmed konsten är inne på romantikens område — drifwes anden af sin längtan efter en djupare försoning, än den antika idealet kunnat gifwa. Harmonien mellan det inre och yttre blir nu störd genom medvetandet om ett innehåll, som wida öfverflödar all ändelig form. Det antika idealets enhet, grundad på formens och innehållets fullkomliga identitet, upplöser sig och försvinner. De tillgängliga formerna, som nu till en början icke kunna omsluta innehållets hela rikedom, måste tvingas, att bära och betyda någonting wida mera, än de naturligen äro. Det antika templet enkla klarhet, des lätta och behagliga proportioner, des omedelbara, sig sjelf betydande och dertföre sig sjelf tydande skönhet upplöser sig och försvinner; en sublim massa, en imponerande storhet, stiger som en namnlös längtan mot skyn, och bärer det rifa öfverflödet af en förstenad symbolik, som i dunkel gömmer sitt djupa innehåll. Inom templet långsträckt och målade fönster, i halfduklet under resliga hwalf wänder sig en tårad blick emot höjden, för att följa den tanke, som på Cecilias toner swäfwar mot himlen.

Strängarna på skaldens lyra blifwa nu omstända; i antiken äro de satta till naturens egna toner, i romantiken skola de spela andens oändliga melodie. De naturliga tongångarna räcka icke till; sjelfwa dissonansen måste tillgripas för att höja effecten af den elegiska ton, som gör sången så rörande. Den romantiske skalden reflecterar öfver intrycket, och intresset hwilar förnämligast på denna reflexion, som är det medium, hwarigenom idens strålbrytning faller öfver det ändliga föremål, som genom den poetiska behandlingen skall reduceras till en oändlig betydelse. I Antiken är behaget betingadt genom omedelbar betraktelse, i romantiken är det förmedlat genom en idé, och objectet erhåller genom denna förmedling en högre betydelse, än den af antiken framhållna natursidan omedelbarligen gifwer. Den romantiske skalden wänder sig från objectet, för att skåda ned i sig sjelf; i hans naturskildring är det mindre fråga om naturen, såsom sådan, än om des ideala betydelse, och om den stämning, hwari skalden sjelf genom densamma blifwit försatt. Det antika verket ger en *utligt* i naturen, det romantiska ger en *inligt* i anden. Antiken begränsar sin konst; romantiken finner gränsen för trång — och har dertföre mer än en gång öfverstridit alla gränser. Phantasien har mer än en gång ilat åskådningen förbi, tanken har drifwits utöfwer gränserna för all möjlig erfarenhet, och den glöddande känsla, som jagat efter idealet, har icke sällan fannat molnet för Juno. Romantiken har i sådana stunder påtagit sig en mystisk slöja, som hwarfen idé eller natur kunnat skymta igenom. I detta mystiska dunkel, i denna onaturliga öfverspänning, är romantiken wisserligen en skarp motsats till antikens klarhet och naturliga simplicitet. Men — icke ligger romantikens wäsende i denna öfverspänning, icke kan poesians ändamål uppnås i detta dunkel. Detta har romantiken redan länge insett, och befinner sig dertföre på återgång från de phantastiska drömmarna i nattens mörker till de klara bilderna i dagens ljus. Romantiken har redan länge insett, att naturligheten icke behöfwer förwinna genom idealisering; att konsten icke behöfwer öfverstrida naturens gränser, då hon eger förmåga att utwidga dem. Sedan anden en gång brutit sig in i ideernas rike, har sinnewerlden wisserligen förlorat sin reala betydelse i antik mening; men närmare betraktad är hon likväl icke ideens fientliga motsats, utan twertom en symbolisk antydning af andens eget innehåll, ja till och med, i wissta fall, sjelfwa detta innehåll utlagdt i ob-

jectiva företelser. Med denna insigt har romantiken öfvervunnit sin skygghet för naturens verklighet, och har småningom want sig, att finna en älskad anföruwandt i hwad han förut med mistroende bortwändt sig ifrån; och dermed är återgången börjad från romantikens halfqwädna wisor, till antikens klara objectivitet; icke så, som skulle en imiterande återgång till antiken i det stora hela wara möjlig, eller ens önskwärd, men så, att romantiken i utbildningen af sitt eget wäsende upphinner en punkt, på hwilken den erhåller mera likhet med clasiciteten, än med sina egna föregående former. Det ligger wäl också i sakens natur, att det poetiskt sköna måste innehålla de sammanjutna dragen af äfskädning och idé, den lefwande enheten af form och innehåll, en enhet, hwari den anda, som saknas i den antika naturen, och den natur, som saknas i den romantiska öfwerdriften, mötas försonade i en konstfulländning, som breder klarheten af antikens formfönhet öfwer det wändliga djupet af romantikens innehåll. Att detta påstående, som kan finna stöd redan i Schillers bekanta yttrande *), icke innehåller en lös förmodan om en i framtidens owisla sköte inneburen möjlighet, utan snarare insigten i en redan för handen warande verklighet, derom behöfwer man icke påminnas genom en hänwisning på alla serfästa företeelser af en på många wägar och i många länder till naturlighet återgången poesie; det är nog att påminna om en skald, som i antik storhet uppstått i romantikens tidehwarf. "Die Natur wollte wissen wie sie ausseht, und sie erschuf Goethe**)." — Will man derjemte påminna om, att romantiska drag kunna uppsökas hos clasikerna sjelfwa ***), så har man all anledning förmoda, att "den skärande contrast", som "i våra dagar" skulle göra latinsk poesie omöjlig, är mera inbillad än verklig. Ett ämne, som icke behöfwer låna sin fägring af halfgångna phantasier och dimmiga phosporismer, icke behöfwer uppwärmas af grumliga känslor; ett ämne, som låter genomföra sig till en äfskädlig framställning, som åtnöjer sig med en

*) Die Dichter sind, ihrem Begriffe nach, die Bewahrer der Natur. Sie werden entweder Natur sehn, oder sie werden die verlorene suchen. Ueber naive u. sentimentale Dichtung.

***) Yttrande af Heine, Reisebilder, 3 Th.

****) Se t. ex. Hector's och Andromaches affed hos Homerus, Il. 6. v. 390 — 496. Se äfwen 4:de boken af Virgili i Æneid.

klar och naturlig form, ett ämne, som i alla partier kan behandlas med den noggrannhet, att sjelfwa bildernas prakt icke utgör något annat, än ett behagligt draperie öfwer tankens symmetriska ledfogningar, ett sådant behandlingsätt, ett sådant ämne, är med latinska språket icke oförenligt, det må för resten wara hemtadt från clasiskt jord eller romantiskt. Farhågan för språkets otillräcklighet behöfwer icke infinna sig, der behöfwet icke sträcker sig utöfwer de gifna tillgångarna. Wid ett sådant behof, och wid den här antyddas behandling, behöfwer skalden icke för latinets skull "klippa wingarna på sin Pegasus," så framt icke denne i phebuseriets yra swärfwar in i dimmiga regioner; ty i sådant fall är klippningen både tillåten och nyttig.

Om Rec:s abstracta sats, efter denna gransfning, ännu bibehåller någon styrka, så är den wäl knappast stor nog, att kunna förhindra den moderna latinska poesien från att hafwa ett wida högre wärde, än "det som gränisar intill det poetiska." Till denna förmodan kan anledning finnas äfwen deruti, att satsens egen upphofsman icke funnit sig af densamma förhindrad från rättwisan, att i sitt omdöme öfwer en latinsk skald "i våra dagar" factiskt återgifwa nästan allt, hwad satsen förut theoretiskt borttagit. Då latinska poesien följaktligen kan ega ett gansta högt och erkändt wärde, så behöfwer man icke lägga mycken wigt på de underordnade anledningar Rec. uppgifwit till sakande swar på frågan, om hon "bör finnas i våra tider." Att hon numera icke kan erbjuda utmärkta alster i något betydligare antal, må gerna medgifwas, äfwen som att hon på samtiden icke kan utöfwa något märkbart inslytande; ty dels äro de poetiska anlagen i och för sig sällsynta, mera sällsynta deras förening med erforderlig språkkunskap, och ännu sällsyntare en med dessa fördelar förenad benägenhet, att heldre på det främmande språket tilltala några få, än på modersmålet hela sin omgifning; dels gör inskränknigen inom ett jemförelsewis ringa antal läsare, att latinska poesien ej kan ingripa i tidehwarfwets andliga utbildning, hwaraf följer, att hennes anspråk på att wäsendtligen tillhöra denna utbildning icke äro mycket större än hennes rättighet, att anses utgöra en fortsättning af romerska litteraturens afslutade period. Men i allt detta ligger icke någon anledning, att fränkänna henne poetiskt wärde i och för sig, och att förbise den betydelse hon i sjelfwa werket eger. Sannt må det wara, att hon är död i den mening, att hon ej kan utgöra roten

till något nytt lif; men — hon är sjelf frukten af ett lif, hvars fortsatta tillvaro måste för humanismen vara af det högsta intresse; och redan detta borde för humanismens vännere vara tillräcklig anledning, att heldre genom hopp om framgång upplifwa, än genom förespeglad omöjlighet tillintetgöra "latinska poesien i våra dagar."

G.

Det nya Biskopshuset i Lund.

Tredje artikeln.

En Inskändare i denna tidning under Nr 3 för innewarande är här i anledning af några anmärkningar wid den nya biskopsbyggnaden härstädes framställt åtskilliga reflexioner för att rättfärdiga densamma konstvärde. Då Inskändaren har till ernående af detta systemål framkommit med några grundsatser för en högre byggnadskonst, hwilka strida mot våra begrepp i denna väg, måste wi till sakens närmare utredande åter yttra oss rörande detta ämne. Rec. gör detta icke af en barnslig förhoppning att få sista ordet, icke ens af en wanlig säfänga att synas ensam ha rätt, utan af en sann öfvertygelse, att en dylik frågas allvarliga behandling i någon mån bidrager till ett närmare begrundande af vårt byggnadswäsende. Det wärdiga och lugna sätt, hwarpå Inskändaren framställt sina inkast emot våra anmärkningar, kommer oss äfwen att hoppas, att han icke ogera ser sina påståenden underkastas pröfning.

Inskändaren säger sig ha tillfälligtwis passerat Lund och endast tagit det yttre af biskopshuset i skärskådande, hwadan "han blott will uttala en mening, som får gälla för hwad den kan, då den ej är mer än ett uttryck af enskilt tycke, hwilket han dock wet delas af mångfaldiga, som sett rätt mycket af byggnadskonstens bästa alster nemligen den meningen, att i stället för det obehag Rec. i Nr 36 af denna tidning erfår wid åskådandet af nya biskopshuset, få nya byggnader göra på åskådaren en angenämare werkan, att Insk. hos oss sett få, som mera pryda sin plats, och att från det kanske rättwist nog klandrade Öfwerintendentsembetet icke nyligen någon byggnadsplan utgått, som mer utmärkt sig för genialitet och smak." Ingen kan, såsom ett gammalt ordspråk säger, skäligen disputera om tycke, helst ett sådant som är en följd af ett flygtigt intryck och som saknar antagliga motiver; men ett sådant tycke kan wäl icke uppwäga ett omdöme, som

grundar sig på mogen öfwerläggning och bestämda konstlagar. Att ifrågawarande tycke delas af "mångfaldiga," som sett sköna byggnadswerk, bör icke mot Inskändarens uppgift bestridas; men Rec. kan twertom försäkra, att, ehuru han träffat ganska många, som närmare betraktat biskopsbyggnaden, det är första gången, han hört någon deröfwer yttra ett dylikt tycke. Att för öfrigt någon så genialist byggnadsplan som denna icke nyligen utgått från Öfwerintendentsembetet, bewisfar tywär ganska litet, emedan Rec., som sannerligen sett ganska många af detta embetes byggnadsplaner och en betydlig mängd efter sådana uppförda byggnader, har beklagligtwis deruti ej funnit något, hwad man kallar genialist i en högre konst, men wäl åtskilligt, som icke funnat utan swårigheter och till och med icke utan förändringar werkställas.

Rec. har antydt det sätt, hwarpå han tror, att medeltidens byggnadskonst, den enda hwilken någonsin wunnit burstap i Norden, och den enda, hwilken öfwerensstämmar med dess klimatiska förhållanden, och hwilken, såsom det synes, rätt harmonierar med den Germaniska stammens nationalkarakter, ännu kan ändamålsenligt och stilmesigt hos oss användas. Häraf har Inskändaren behagat, såsom han yttrar sig, uppsätta en förefrist i receptstil, och gjort deraf ett eget slags sammanblandning, för hvars smältande fordras en stark konstnärsmage. Wi skulle med skäl önskat, att ingredienterna tagits i något naturligare ordning, så att till ex. ingångsporten icke kommit före underbyggnaden, och wi skulle äfwen önskat, att citaterne icke blifwit för ro skull förökade med egna tillägg. Det fordras föga insigt eller skarpsinnighet till att kringgå en beswärande fråga. Hwad skulle det bewisa rörande vår tids mindre fördelaktiga sätt att bilda dugliga arkitekter, om Rec. wille efter den ryktbare von Wiebekings stränga och sanna yttranden härom, uppsätta en förefrist i receptstil; den kunde ungefär lyda så här: Man tage efter behag ett quantum bel-esprit, man lägge härtill en behöflig massa kopierings- och laweringsförmåga, man spåde härpå skäligen medel för beseende af sköna byggnader i synnerhet Roms ruiner, och man ställe denna sats i någon mäktigare gynnarens solfken, man widfäste slutligen en prydlig etikett, och man hemte häraf en essence, som med säkerhet frambringar de herrligaste byggnader för "mångfaldiga" att ej säga för enfalldiga personer.

Inskändaren tror oss "wilja förefriswa en del instränkande lagar eller föra en så terroristisk spira

att allt, som icke är ren medeltidsstil, afwises såsom förfasteligt." Rec. har redan förut ådagalagt, att han i afseende på en högre konstutöfning icke hyllar något sådant tillbakastridande. Han har endast förklarat sig emot ett godtyckligt sammanblandande af olika stilar, och han anser det lika ofskickligt, om en konstnär uppträder såsom blind härmarer af en försluten konstperiods byggnadsverk, som om en sådan visar sig wara en såkunnig sammansättare af olika stilar af öfverensstämmande alster. Insändaren ifrå rättvisligen för frihet i konstutöfning, men då man härmed sammanhåller den wigt, hwilken han lägger på **ensfildt tycke och smakfull produktion**, will det synas, som det wore mindre fråga om en regelbunden än en regellös frihet i en konst, den der ostridigt förutsätter ganfka widsträckt studier i åtskilliga riktningar och oeftergifliga grundsatser i afseende på olika behof och förhållanden. Liksom man förgäfwes söker efter andan uti en stil utan att känna den till dess uppkomst, utveckling och fulländning med alla dithörande tidsomständigheter och utan att kunna med säkerhet anställa alla behöfliga jemförelser med lik- och olika stilar; så återoppar man förgäfwes **tycke och smak** utan att kunna med klarhet göra sig full reda för desamma grunder.

Insändaren yrkar, att konstnären bör följa sin tid, och hwem kan stäligen bestrida detta? Men nu frågas: Har vår tid någon högre byggnadskonst, som harmoniskt utvecklats af föregående konstalster, och som kan göra något anspråk på en sådan benämning? Denna fråga beswaras af alla wetenskapliga konstnärer nekande; och och detta är orsaken, hwarföre man åtminstone utrikes söker att i ett renare manér närma sig forn- eller medeltidens konstutöfning. Den senare tidens byggnadsförbistring har blifwit mer än wäl utredd. De insigtsfullaste och snillrikaste i forn- och medeltiden sökte att genom herrliga byggnadsverk göra sig odödlige. Den nya tiden har icke saknat medel och uppmuntran, men den har deremot saknat allwar och forskning i hithörande ämnen. Dessutom har byggnadskonsten måst efterhand träda tillbaka för uppfinningsandan. Wi wäga dock tro, att bådadera kunna förenas, om arkitekten omsider inser nödwändigheten af lika allwarliga studier och lika ihärdiga ansträngningar som uppfinnaren underkastar sig. Byggnadskonsten är wisserligen i våra dagar en pauvre honteuse, men hon har dock många herrliga klenodier i behåll, hwarmed hon kan lyfta sig ur sin närwarande

ringhet, om hon nemligen icke will säwist utstyra sig med de mest olika smycken.

(Fortsättes.)

Lunds. Academiska underrättelser i sammandrag för år 1842. (Forts. från N:o 5.)

Befordrade till tjänstebefattningar utom Universitetet: Adj. A. Hallström till Kyrkoherde i Weddige, Abs och Sällstorps pastorat af Götheborgs stift; Docenten A. Borgström till Kyrkoherde i Åsum och Skepparslöf af Lunds stift; Prof. Ebbe S. Bring till Kyrkoherde i Drie och Bjerseshög, hwilket pastorat han får inneafwa såsom personelt præbende med behållande af sin Profession i Historien.

Beslutade och till en del påbörjade byggnadsföretag: Ett nytt hus wid norra ändan af och twärför Sandgatan, uti hwilket skola inrymmas Chemiska, Physiska och Zoologiska institutionerna med deras samlingar, kommande historiska samlingarne att till Zoologiska museets närwarande local förflyttas, så att Universitetsbibliotheket ensam erhåller begge öfra wänningarne i gamla academihuset; en påbyggnad på orangehuset, hwarigenom local skall beredas för 2 preparatrum till anatomisalen, afwensom för auktionsal med bokrum, och capellsal med musikaliskt instrumentkammare; ett nytt astronomiskt observatorium utom staden, för hwilket plats dock ännu ej blifwit definitivt utledd; academicointoret har blifwit inredt i samma hus, der consistorii acad. sessionsrum och academiska cancelliet befinnas. Inseendet öfwer byggnadsföretagen är af H. R. H. Acad. Cancellor, på Consistorii hemställan, anförtrodt åt Prof. C. G. Brunius, mot arwode Ett Tusen Riksdaler Banco, fördeladt på tre år.

Såfwor till Universitetet. Utom de föräringar, som stett till bibliotheket och öfrige universitetets institutioner, derom utförliga underrättelser årligen meddelas i de offentlige bladen, hafwa under år 1842 Twenne stipendiiustiftelser kommit universitetet till godo, nemligen å capital 1,500 Riksdaler Riksgäld af Baron Gyllenkrook på Sinclairsholm, och en å capital 10 å 11,000 Riksdaler samma mynt af Fru M. L. Swensson, som donerat ett hus i Lidköping af sistnämnda wärde.

Examina undergångna. Under wårterminen: inom Theol. Faculteten, theoretisk examen af 10 Studerande, Practisk examen af 6; inom Medicinska Faculteten Licentiat-examen af 5, Candidat-examen af 3; inom Philosophiska Faculteten Philosophia-Candidat-examen af 2, Philologia-Candidat-Examen af 26, Student-examen af 90. Consistoriella examina: Cancellie-examen har blifwit undergången af 1, Juridisk af 4, och Cameral-examen af 6. — Under höst-terminen inom Theologiska Faculteten, theoretisk examen af 14, practisk examen af 16; inom Medicinska Faculteten, Licentiat-er-

men af 2; inom Filosofiska Faculteten, Philosophic Cand.-examen af 7, Philologisk Cand.-ex. af 15. Studentexamen af 112 (deraf en del completerat rester). Con-
sistoriella examina: Juridisk af 4, Cameral af 3.

De Studerandes antal och studier m. m. Under värterminen: antal 753, deraf 509 närvarande. I anseende till de Studerandes ålder har antalet förhållit sig som följer: Emellan 15—20 år 219, emellan 20—25 år 227, emellan 25—30 år 132, emellan 30—35 år 51, öfver 35 år 24. I anseende till Föräldrarnas stånd: Söner af Adelsmän 30, Prestföner 189, Borgarföner 176, Bondföner 158, Militärens söner 45, samt söner af andre Ståndspersoner 155. I anseende till studier äro antecknade såsom studerande Theologi 198, Lagfarenhet och Cameralvetenskap 164, Medicin 54, Philologi och Philosophi samt utan bestämdt vitæ genus 337. Under terminen immatriculerade 47. Erhållet testimonia academica till collegier och embetsverk 10, testimonia vitæ 30. Död 1. — Under höst-terminen: antal 757, deraf 524 varit närvarande. I anseende till de Studerandes ålder: 2 under 15 år, emellan 15—20 år 217, emellan 20—25 år 326, emellan 25—30 år 136, emellan 30—35 år 54, öfver 35 år 22, derwid likväl anmärkes, att någre Nationscuratorer wid sine uppgifter äfven inberäknat nationernas hedersledamöter. I anseende till Föräldrarnes stånd: Söner af Adelsmän 30, Prestföner 183, Borgarföner 173, Bondföner 118, Militärens söner 52, samt söner af andre Ståndspersoner 201. I anseende till studier äro antecknade såsom studerande Theologi 150, Lagfarenhet och Cameral-wetenskap 141, Medicin 55, Philologi och Philosophic samt utan bestämdt vitæ genus 411. Stipendiater 115. Under terminen immatriculerade 95. Erhållet testimonia academica till collegier och embetsverk 14, testimonia vitæ 28. Döde 6.

Allmänna Academiska Författningar: Angående rättighet att på Swenska språket utgifwa och ventilerade Acad. Afhandlingar i Ekonomiska Lagfarenheten Canc. Br. 19 April 1842; Ny Institution för vederbörande wid Physiska Institutionen Canc. Br. 27 December; Förefkrifter angående Studentexamen och instrifning wid universitetet, Canc. Br. d. 22 October; Angående upphörande med wisfa undantag af förhöjd presterlig tjänstårsberäkning, Kongl. Br. d. 6 October; Beträffande tiden, hwarifrån Universiteten äga uppbära de nya emeritlönnerna, Kgl. Br. d. 14 November; Angående uppdrag åt Univ. Cancellar att hädan-
efter pröfwa och afgöra ansöknings om academiska afhandlingars utgifwande på swenska språket, Kgl. Br. af samma dag. Kgl. Br. den 26 Nov. angående 4 Juridiska Professioner här wid Universitetet, i sammanhang hwarmed Kgl. Maj:t förklarar sig wilja till Rikets näst sammanträdande Ständer göra Nådig framställning om inrättande af en sjerde Medicinsk Profession härstädes; Kgl. Br. af samma dag, med förefkrift att då endast En eller högst Två sökande anmält sig

till en academisck befattning bör, innan förslag upprättas, underdånig förfrågan göras hos H. K. H. Cancellaren huruvida tjänsten ännu må ledigförklarvas eller icke (se Nr 5 af denna Tidning).

Utgifne och ventilerade academiske disserterationer och theser: Om Swenska Allmogens dagsverksstyblivet af J. Lundell; De testamentorum infirmitatione, af F. Schrevelius; Hæmorrhagiæ cerebri brevis expositio, af P. G. Bergenflint; De peritonæitide, af D. M. Witt; De reformatione in Dania seminata et propagata, af Elof Cederschiöld; Dispositio methodica specierum Scandinavicarum pertinentium ad familias insectorum Hymenopterorum naturales Sphæcidarum, Pompilidarum, Laridarum, Nyssonidarum, Pemphredonidarum, Crabronidarum, Melinidarum et Bombicidarum, af A. G. Dahlbom; Thucydididis Sæthice vertendi periculum P. VI:ta, af E. A. Hagberg; Apparatus ad Historiam Sueo-Gothicam Celsiani Sectio 2:da, af H. Reuter Dahl; Bonaventuræ meditationum vitæ Christi versio Suecana, efter ett manuscript på Univ. Bibl. utgifwen af J. E. Rieg; Theses pro munere Rectoris obtinendo, af A. G. Schröder; De pronomine reflexivo Latinorum, af G. M. Sommelius; De curatione pneumoniæ simplicis, af E. J. Blachet; Carmen Aschæ arabice et sæthice, af M. F. Brag; Ordbok för att befordra studerandet af Hegels skrifter, 38:de afdelningen, af E. S. Bring; Platonis Apologia Socratis Sæthice reddita, p. III:ta, af Mathias N. Cederschiöld; De herniis abdominalibus in genere, af P. H. Collin; De fabrica corporis insectorum, af Friherre M. W. v. Düben; En Wadstenanunnas Bönbok, eft. manuscr. på Köpenhamns Bibliothek utgifwen af J. E. Rieg; En syndares omvändelse, ett qvåde från medeltiden, efter d:o d:o, af densamme.

Swensk Litteratur under Januari månad:

Teologi: H. M. Melin, Föreläsningar öfver Jesu Le-
werne, 2:dra Delen. 1: 32. — Ecclesiastisk Tidkrift, utgifwen af Fahleranz, Knös och Almqvist. 1842. Sednare Afdelningen. 1 Nr:de — Lärobok i Theologien för Gymnasierna. Förf:adt af A. E. Norbeck. Tredje upplagan. 32 ff. — Missionspredikan hållen Trettondedagsjula 1843 af J. E. Nordenfson. 8 ff. — Prelaten Doktor Joh. Alb. Bengels efterlemnade 60 Predikningar. Öfvers. af J. Ternström. 2: 24. — Levi Söners Rening, etc.; öfvers. af P. L. Sellergren. 24 ff. — Him-
melsk själslust bland Guds Ords Blommor, 10 Berättelser af Drefler; öfvers. af P. L. Sellergren. 32 ff.

Pedagogik: Latinsk Grammatika för skolor och Gymnasier. 2:dra upplagan. Efter Billrothska grammatikans plan utarbetad af Dr: Fredrik Ellendt. Öfvers., tillöft och omarbetad af J. A. Dahlström, Docent i Rom. Lit. wid Ups. Univ. Rector wid nya Elem. Skolan i Stockh. 1: 20. — Tal wid öppnandet af Werö Söndagskola för Handverkslärlingar d. 16 Maj 1841, af Riksd. Lindgren. 8 ff.

Statsvetenskap: National-Hushållnings-Lärans Grundsatser af Dr: Carl Rau, Prof. i Heidelberg. Öfvers. efter fjärde, tillökta och förbättr. uppl. Med förord af Prof. P. C. Bergsfall. 1 R:dr.

Historia och Geografi: Ställningar och Förhållanden, behandlade i Bref af en gammal bekant. Siette Brestwet. 32 ff. — Återblick på högtidligheterna i Paris år 1840 i anledning af förflyttandet af Napoleons kost från St: Helena till Frankrike. Med 4 plåcher. Utgifven af C. G. S. r. 32 ff. — Norges Historia af Andreas Faye. Öfvers., med tillägg af berättelsen om Norges Statsvärfning 1814; ett sammandrag af dess grundlag, samt en blick på Norges närvarande tillstånd, af Fredrik B. Cöster. 1: 24. — Förteckning på Svenska Läkare år 1843. Upprättad af C. G. Engberg. 8 ff. — Upsala Åkerisifts Herdaminne. 3:dje Häftet. 1 R:dr. — Besök på Erholmarna i November 1842, af Carl Aug. Gosselman. 16 ff. — Geographisk Handatlas för Nyläggynare, efter Stieler's mindre Atlas utg. med rättelser, tillägg och förbättr., af A. A. Bäckström. 2:dra uppl., utg. med förbättr. och tillägg af P. M. Wennberg. 3 10 blad. 1: 24.

Sköna Vetenskaper: Tal i åtfylliga ämnen hållna på Wersjö Gymnasium, af Nils Lindgren. 1 H. 8 ff. — Zigenerskan. Novell af H.-n. Sw. Orig. (X och sista Arb. af Kabin. Bibl. VII Saml.) gratis till Subskrib. 12 ff. för Köpare. — Cystrarne. Berättelse af L.-e. Sw. Original. Första Delen. (I Arb. af Kabin. Bibl. VIII Saml.) 1 R:dr — Marianna, af Jules Sandeau. 1—4 hh. (21—24 hh. af Nytt Läs-Bibl. 1842—43 års saml.) 1 R:dr — Charles Dickens, Balda Skizzer. 1. 2. hh. (25. 26. hh. af Nytt Läs-Bibl. 1842—43 års saml.) 16 ff. — Abjutanterne. Vaudeville i en akt. 24 ff. — Brestställare för älskare. 24 ff.

Söna Konst: Iwenne sånger af Isidor Dannström; med accompagnement för Guitarr, af J.-D. 16 ff. — Fyra sånger med accompagnement för Guitarr, af Isidor Dannström. 16 ff. — Sånger utan Ord wid Piano, af A. J. Lindblad. 1 R:dr. — Sånger utan Ord wid Piano, af C. G. Geijer. 1 R:dr. — Dansmusik för Pianoforte komponerad af Augusta Norén. 16 ff. — Laura. Brillant Nyårsvals för 1843, komponerad för Pianoforte, af J. E. Gille. 24 ff.

Läkarevetenskap: Joh. Pontiéns Läkebok, eller Anvisning till de mest enkla och minst kostsamma Läkemedel, samt deras användande wid de allmänaste Sjukdoms-tillfällen, synnerligen på landet och i saknad af snar läkarehjelp. 1: 8. — Bränvin och Salt, ett läkemedel emot gift, rheumatism, asthma, lungföt och andra åkommor, upfunnet af William Lee, Esq. Med tillägg innehållande sednare upplysningar, utdragne af ett i England nyligen utkommet läkarvetenskapligt verk öfver denna kurrmethod. 16 ff.

Matematik och Naturis: Algebra för Begynnare af C. A. Forskell, Math. Lector i Gessle. Med 1 pl. 1: 24. — Handbok uti Sjövetenskapen, utg. af Stockholms Sjömannasällskap. Första Delen: Lärobok i Matematikens Elementer. Första Bandet: Räknelära, af A. B. Laven. 3: 24.

Ekonomi och Teknologi: Om wattenets bortskaffande från fält, som sakna aflopp. Af Gustaf Lagerheim. 24 ff. — An-

wisning till att bereda och nyttja Någ såsom Kaffesurrogat. Egnad åt Homöopathiens anhängare af Dr: Munneke, Praktiserande Läkare i Brannschweig. 8 ff. — Vägen till rikedom, af Benjamin Franklin. Femte Professor Zachariae 25 wälpröfwade goda råd för Borgare och Landmän, som skyndsamt och säkert wilja komma till wälskänd. 8 ff. — Jernkontorets Annaler 1841. 3:dje h. 32 ff. samt 1842, 2:dra häft. 40 ff. — Allt Banko.

Notiser.

Tyskland. Från Berlin skrives: Alexander v. Humboldt ämnar d. 20 Januari afresa från Paris och mot slutet af månaden inträffa här. Han skall i Frankrikes hufvudstad hafwa varit utslutande endast sysselsatt med utgifwandet af sitt stora wetenskapliga verk öfver Asien — hwilken werldsdel den berömda naturforskaren och lärde för wetenskapliga ändamål har berest ända till kinesiska gränsen — och dertföre dertfädes hafwa varit swårt tillgänglig. Wännerna af framskridandet och upplysningen glädja sig öfver Hr v. Humboldts förestående ankomst, då hans fria och upplysta åsigt, såsom man wäl lätt kan föreställa sig, udfwa ett stort inslytande på de högsta kretsarne. — Härfädes har nu af de afkningswärdaste och lärdaste män bildat sig ett sällskap till utbredande af Vegetationshistorien och upprätthållandet af framskridandets principer, och hwilket sällskap för detta behof ämnar grunda en ny kritisk journal, då "die deutschen Jahrbücher" redan hafwa upphört att existera och äfwen de härfädes utkommande "Jahrbücher für wissenschaftliche Kritik" inom kort torde afstādna. Professor Marheineke skall blifwa President i detta lärda sällskap och Geheime Ober-Justizrath Göschel, medlem af Ober-Censur-Collegium, redan hafwa anmält sig som deltagare deri.

— Bland nya i tyska bokhandeln utkomna anmärkningsvärda skrifter må nämnas: Mythologische Forschungen und Sammlungen von Wolfgang Menzel. I:s Bändchen. Stuttgart. Cotta. 1 Rthlr. 16 Gr. — Sechszehn Tafeln zu Goethe's Farbenlehre und 27 Tafeln zu dessen Beiträge zur Optik nebst Erklärung. Als Nachtrag für die Besitzer von Goethe's sämtlichen Werken zu allen erschienenen Ausgaben. Stuttgart. Cotta. 2 Rthlr. — Die deutsche Philosophie von Kant bis auf unsere Zeit, ihre wissenschaftliche Entwicklung und ihre Stellung zu den politischen und socialen Verhältnissen der Gegenwart, von Dr: Karl Biedermann. 2 Bände. Leipzig, Mayer et Wigand. 6 3/4 Thlr. — Betrachtungen auf dem Gebiete der Verfassungs- und Staatenpolitik von dem Staats-Minister J. v. Tüchheim. I:r Band. Freiburg, Herder'sche Verlags-Handlung. 1 Thlr. 8 Gr. (Det hela kommer att bestå af 2 band, hwaraf hwarje bildar ett för sig bestående verk och såles äfwen särskildt.) — G. A. Gabler, Die Hegelsche Philosophie. Beiträge zu ihrer richtigern Beurteilung und Würdigung. I:s Heft. Berlin. A. Duncker. 1 1/2 Thlr.

N:o 7 af denna Tidning utgives Lördagen d. 18 Februari.

Lund, tryckt uti Berlingska Boktryckeriet, 1843.

